

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 8 kwietnia 2020 r.

Poz. 3077

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NPII.4131.1.303.2020 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 3 kwietnia 2020 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 506 z późn. zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XVI/156/2020 Rady Gminy Wilkowice z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy uzdolnionym uczniom, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach w związku z realizacją „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilkowice”, w całości, jako sprzecznej z art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 ze zm.), dalej jako „ustawa” w związku z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.), dalej jako „Konstytucja RP”.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 26 lutego 2020 roku Rada Gminy Wilkowice podjęła uchwałę Nr XVI/156/2020 w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy uzdolnionym uczniom, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach w związku z realizacją „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilkowice”. Przepisem § 1 załącznika do uchwały Rada, w celu realizacji „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilkowice”, przyznała stypendia i nagrody pieniężne za wybitne osiągnięcia w nauce oraz osiągnięcia sportowe dla uzdolnionych uczniów klasach IV-VIII, pobierających naukę w szkołach podstawowych na terenie Gminy Wilkowice bez względu na miejsce zamieszkania.

Przepisem § 2 ust. 1 załącznika do uchwały Rada przewidziała, że:

*§ 2.1. O stypendium za wybitne osiągnięcia w nauce może ubiegać się **uczeń klasy VII-VIII** szkoły podstawowej, który po ukończeniu rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych spełnił łącznie poniższe warunki:*

1) uzyskał w wyniku rocznej klasyfikacji ze wszystkich przedmiotów średnią arytmetyczną ocen, nie niższą niż 4,90,

2) uzyskał tytuł finalisty lub laureata w konkursach, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów, olimpiad.

Z kolei uregulowaniami § 3 ust. 1 załącznika do uchwały Rada postanowiła, że:

§ 3. 1. Nagroda może być przyznana:

*1) uczniowi **klasy IV-VI** szkoły podstawowej za wybitne osiągnięcia w nauce,*

2) uczniowi klasy IV-VIII szkoły podstawowej za osiągnięcia sportowe.

W ocenie organu nadzoru uchwała w zakresie, w jakim różnicuje kategorie podmiotów uprawnionych do otrzymania stypendium lub nagrody - z uwagi na klasę, do której oni uczęszczają - nie znajduje uzasadnienia w prawie i istotnie je narusza.

Podstawę prawną do podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi przepis art. 90t ust. 4 w związku z art. 90t ust. 1 ustawy. Zgodnie z art. 90t ust. 1 ustawy jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy: 1) wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; 2) wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. Z kolei zgodnie z art. 90t ust. 4 ustawy *w przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.*

Pomocą, zgodnie z art. 90t ustawy, mają być objęte uzdolnione dzieci i młodzież pobierające naukę na terenie Gminy Wilkowice. Jedynym dopuszczalnym kryterium przyznania pomocy na wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży są uzdolnienia dzieci i młodzieży. Uściślając, takim kryterium może być średnia uzyskanych ocen, czy też szczególne osiągnięcia w postaci udziału w konkursach, olimpiadach, turniejach. Rada gminy nie może natomiast wprowadzić żadnych dodatkowych kryteriów, na przykład związanych z innymi osiągnięciami czy cechami ucznia.

Tym samym przyjęte przez Radę Gminy Wilkowice kryteria związane z uczęszczaniem do danej klasy, spełnienie których miałyby decydować o przyznaniu stypendium bądź nagrody jest niedopuszczalne. Brak bowiem w art. 90t ustawy upoważnienia dla Rady Gminy do przesądzania o tym, że tylko uczniowie klas VIII-VII mogą ubiegać się o stypendium za wybitne osiągnięcia naukowe, a uczniowie klas IV-VI za wybitne osiągnięcia naukowe mogą ubiegać się jedynie o przyznanie nagrody.

W ocenie organu nadzoru takie ograniczenia podmiotowe godzą również w określoną w art. 32 Konstytucji RP zasadę równości wobec prawa. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego, z zasady równości, wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji, wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relevantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących jak i faworyzujących. Oceniając regulację prawną z punktu widzenia zasady równości, należy w pierwszej kolejności rozważyć, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa. Jeżeli prawodawca różnicuje podmioty prawa, które charakteryzują się wspólną cechą istotną, to wprowadza odstępstwo od zasady równości. Takie odstępstwo nie musi jednak oznaczać naruszenia art. 32 Konstytucji. Jest ono dopuszczalne, jeżeli zostały spełnione następujące warunki:

- 1) kryterium różnicowania pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji;
- 2) waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania;
- 3) kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (por. orzeczenie z 29 września 1997 r., sygn. K 15/97; wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 maja 2012 r., sygn. SK 17/09, OTK ZU nr 5/A/2012, poz. 5, z dnia 15 lipca 2010 r., sygn. K 63/07, OTK-A nr 6, poz. 60 z 2010 r., z dnia 21 września 1999 r., sygn. K 6/98, OTK ZU nr 6/1999, poz. 117, z dnia 28 maja 2002 r., sygn. P 10/01, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 35).

Rada Gminy Wilkowice w kwestionowanych przez organ nadzoru przepisach przyznała prawo do ubiegania się o stypendium za wybitne osiągnięcia naukowe uczniom klas VII-VIII, podczas gdy uczniom klas IV-VI za wybitne osiągnięcia naukowe przyznała prawo do ubiegania się o nagrodę. Przy czym różnica między wysokością stypendium i nagrody w tym przypadku wynosi 1000 złotych, albowiem jak wynika z przepisów § 2 ust. 2 oraz § 6 ust. 1 załącznika do uchwały stypendium naukowe może być przyznane w wysokości do 2000 złotych, a nagroda za wybitne osiągnięcia naukowe przyznaje się w wysokości do 1000 złotych. Uprzywilejowanie, bez konkretnego uzasadnienia wynikającego z przepisu ustawy, podmiotów uczęszczających do klas wyższych, nie pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią regulacji uchwały,

ani waga interesu, któremu różnicowanie miałoby służyć, nie pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostały naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania.

W konsekwencji powyższego należy stwierdzić, że zróżnicowanie w przepisach § 2 ust. 1 i § 3 ust. 1 załącznika do uchwały uprawnień poszczególnych uczniów, z uwagi na klasę do której uczęszczają, stanowi istotne naruszenie prawa, to jest art. 90t ust. 4 ustawy w związku z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Stwierdzone naruszenia prawa w ww. przepisach uchwały natomiast będą przesądzały o wadliwości całej uchwały. Należy bowiem zauważyć, że wadliwe uregulowania są integralną częścią unormowań regulujących *szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży* – obligatoryjnego elementu uchwały. Wyeliminowanie z obrotu prawnego jedynie wadliwych regulacji uchwały nie tylko więc jest niemożliwe z uwagi na wypaczenie treści przepisów uchwały, ale i wypaczenie woli organu stanowiącego. Przepis art. 90t ust. 4 ustawy jest normą o charakterze *iuris cogentis* i zawiera jednocześnie upoważnienie do wydania aktu prawa miejscowego w rozumieniu art. 40 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Z uwagi na to przepisy tego aktu prawnego powinny być sformułowane w taki sposób, aby kompleksowo wypełniały zakres przekazanych przez ustawodawcę uprawnień. Niespełnienie natomiast którejkolwiek z przesłanek w nich zawartych skutkuje bezwzględną nieważnością uchwały.

Tym samym uchwałą Nr XVI/156/2020 Rady Gminy Wilkowice z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie określenia *szczegółowych warunków udzielania pomocy uzdolnionym uczniom*, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach w związku z realizacją „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Gminie Wilkowice”, ze względu na pozbawienie jej elementu obligatoryjnego, należy uznać za istotnie naruszającą prawo, co czyni stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały w całości uzasadnionym i koniecznym.

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Krzysztof Nowak